

Eunyoung Cho – Grand Prix

Anita Wincencjusz-Patyna

Ilustracja w lustrach historii, współczesności i przyszłości

Relacja z 23. Biennale Ilustracji w Bratysławie – BIB 2011 (2 IX – 26 X 2011)

Biennale Ilustracji w Bratysławie jest jedną z najstarszych imprez na świecie poświęconych książce dziecięcej. Jej prestiż, mimo różnych historycznych uwarunkowań, pozostaje niepodważalny. Od swego zarania Biennale to poświęcone jest graficznej stronie opracowania książek dla młodego czytelnika, promując siłę kreacji artystycznej. Do konkursu, po uprzedniej selekcji, kwalifikowane są najciekawsze oryginały ilustracji powstałych w ciągu dwóch lat oddzielających kolejne edycje BIB (zasada ta obowiązuje autorów, których prace uczestniczyły w poprzedniej odsłonie imprezy, dla debiutantów jest to zaś okres pięciu lat). Biennale uznawane oficjalnie za pierwsze odbyło się w 1967 r., jednak warto pamiętać, że idea artystycznej konfrontacji ilustratorów z całego świata zrodziła się w naddunajskiej metropolii około pół wieku temu. Historię Biennale przypominał w swoim wystąpieniu w dniu otwarcia tegorocznej edycji ojciec chrzestny przedsięwzięcia, dr Dušan Roll, przez wiele lat sprawujący funkcję przewodniczącego Międzynarodowego Komitetu BIB, obecnie jego prezydent honorowy. Nie po raz pierwszy okazuje się, że ograniczanie różnych aspektów wolności w epoce socjalizmu w naszej części Europy, paradoksalnie, doprowadziło do powstania wartościowego i pięknego, tryskającego swobodą wypowiedzi artystycznej konkursu. Zgodnie z zasadą Mahometa i góry – skoro zapoznanie się z twórczością kolegów po fachu oraz z propozycjami wydawnictw zagranicznych (spoza „zaprzyjaźnionego obozu”) było bardzo trudne, podobnie jak jeżdżenie po świecie – należało świat zaprosić do siebie. Ten prosty i odważny zarazem pomysł wykrystalizował się we wczesnych latach 60. XX wieku. Od początku niezwykle pomocne było UNESCO oraz IBBY, które w pełni poparły

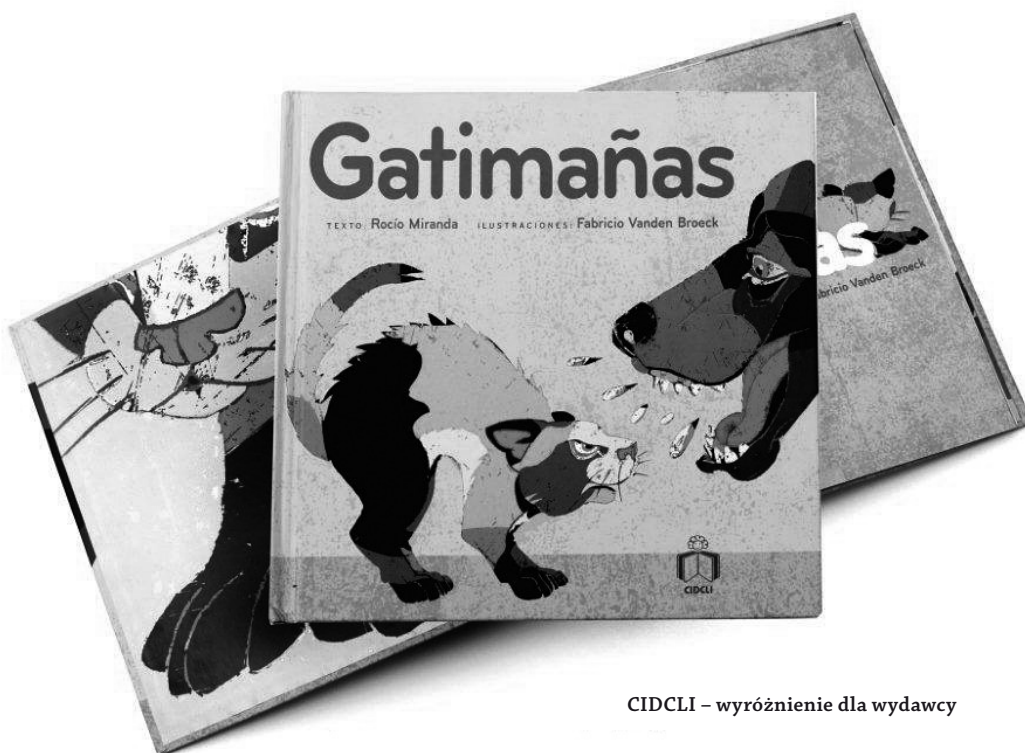
projekt. Aktywnie włączyło się także słynne bratysławskie wydawnictwo Mladé letá. Dušan Roll pisał pierwsze wersje statutu, artysta ilustrator Miroslav Cipár stworzył logo imprezy, towarzyszące jej do dzisiaj, a międzynarodowe gremium pomogło przygotować „zerową” (1963) i „przedpierwszą” (1965) sesję w Bratysławie. Rok później (1966) na 9. Kongresie IBBY w Ljublanie można już było ogłosić organizację Biennale na jesieni 1967 w Bratysławie. Od tego czasu ponad 100 krajów z pięciu kontynentów prezentowało tam swoje dokonania w dziedzinie ilustracji książkowej dla dzieci (w sumie ponad 6,5 tys. artystów i ponad 55 tys. prac). Biennale organizuje BIBANA – Międzynarodowy Dom Sztuki dla Dzieci, a patronat nad imprezą sprawuje Ministerstwo Kultury Republiki Słowackiej. Stały element bogatego programu Biennale stanowi sesja Międzynarodowego Komitetu BIB, ważnego trybu w machinie organizacyjnej tego wielkiego przedsięwzięcia. W 10-osobowym składzie owego komitetu jest Maria Kulik – prezes Polskiej Sekcji IBBY. To właśnie z ramienia Stowarzyszenia Przyjaciół Książki dla Młodych pisząca te słowa uczestniczyła w tegorocznym sympozjum.

W 23. edycji Biennale udział brały 44 kraje (poprzednio 37, po dłuższej przerwie pojawili się reprezentanci z USA, Chin, Indii, Indonezji, Izraela, Kanady, Chile i Meksyku) w osobach 356 ilustratorów z imponującą liczbą 2318 ilustracji do 458 książek. Ta statystyka świetnie pokazuje, jak olbrzymi materiał ikonograficzny wszedł w szranki globalnego konkursu i przyniósł jednocześnie dziesiątki twardych, niezwykle urodzanych orzechów do zgryzienia międzynarodowemu jury (świadomość uprzedniej ostrej selekcji unaczynia, jak potężną siłą jest wciąż ilustracja tra-

Ayano Imai – Nagroda Jury Dziecięcego

dycyjnej książki drukowanej, co istotne zwłaszcza w obliczu współczesnej rewolucji medialnej). Najważniejszym dniem tegorocznego BIB był 2 IX. W upalny piątek rano odbyła się konferencja prasowa z udziałem Murti Bunanty – przewodniczącej Międzynarodowego Jury Biennale, dyrektora BIBIANY – Petera Tvrdoňa, Dušana Rolla, Zuzany Jarošovej – generalnego komisarza BIB i zastępcy przewodniczącego Międzynarodowego Komitetu BIB, oraz Viery Anoškinovej – kierownika sekretariatu BIB. Jarošová podkreśliła, że był to jeden z najlepszych zbiorów ilustracji w dziejach imprezy, co tym bardziej utrudniało sprawiedliwy wybór. Wyjątkowo silne reprezentacje wystawiły m.in. Francja, Szwajcaria, Hiszpania, Niemcy, Iran i Korea Południowa, która – jak się okazało – odniosła podwójne zwycięstwo. Trud 10-osobowego jury uwypukliła także Murta Bunanta z Indonezji – wielokrotnie nagradzana autorka książek dla dzieci, zajmująca się też naukowo problematyką literatury dziecięcej, założycielka indonezyjskiej sekcji IBBY. Obrady, trwające cztery dni (29 VIII – 1 IX 2011), wypełnione były żarliwym argumentowaniem, sporami wynikającymi z różnych temperamentów, odmiennych

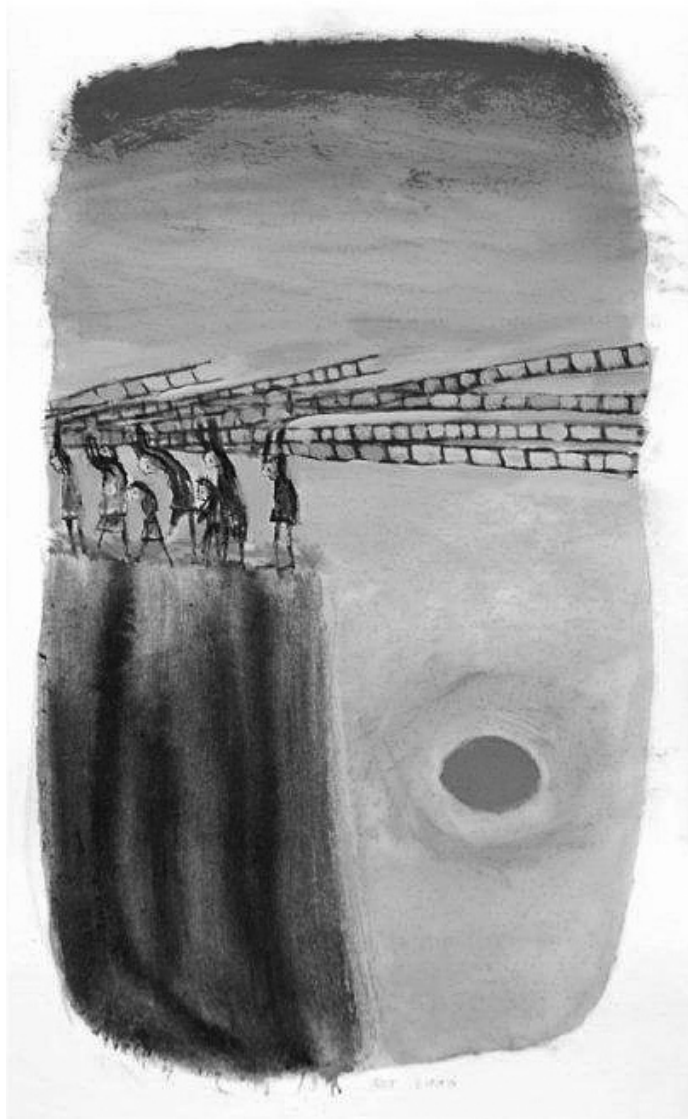
CIDCLI – wyróżnienie dla wydawcy

Navchalna knyha „Bogdan” – wyróżnienie dla wydawcy

tonacji ekspresji i tradycji kultury wizualnej czy własnych doświadczeń zawodowych poszczególnych członków jury. Byli wśród nich ilustratorzy: zdobywca Grand Prix BIB 2009 – Josep Antoni Tássies Pennella z Hiszpanii, Rosjanin Nikolay Popov (Grand Prix BIB 1975), przedstawiciel gospodarzy – Marek Ormandík, Helle Vibeke Jensen z Danii (Plakieta BIB 1999), a także reprezentująca Polskę Iwona Chmielewska (Złote Jabłko BIB 2007). Skład ciała oceniającego dopełnili: Roberta Chinni z Włoch (kierownik projektu przy Targach Bolońskich, od 1989 r. współorganizatorka wystaw bolońskich), Fanuel Hanán Díaz z Wenezueli (teoretyk zajmujący się literaturą dla dzieci i ich edukacją), Peter Schneck z Austrii (dyrektor wiedeńskiego Instytutu Edukacji, bada czytelnictwo i promuje literaturę dla dzieci) oraz Truusje Vrooland-Löb z Holandii (krytyczka oceniająca książki dla dzieci, a zwłaszcza ilustracje). Nade wszystko chciano pokazać bardzo szeroki wachlarz dokonań

na polu dzisiejszej ilustracji. Choć zapewne każdy z członków miał swojego faworyta wśród zestawów zgłoszonych do konkursu, jury podjęło kompromisową decyzję o przyznaniu tradycyjnie już 11 nagród (Grand Prix, po pięć Złotych Jabłek i Plakiet BIB) oraz dwóch honorowych wyróżnień dla wydawców. Zwyciężczynią Biennale 2011 została **Eunyoung Cho** z Korei Południowej, autorce ilustracji: do *Dal Ryu Toto!* (2011, Borim Press), wykonanych różną techniką: druk i wydrapywanie, tusz, akryl, farba, węgiel i pastel – za dużą ekspresję zaskakującego projektu graficznego, wykorzystującego w obrębie jednej książki rozmaite style dla opowiedzenia prostej historii. Złote Jabłka spadły w ręce: **Jooyun Yoo**, także reprezentantki Korei Południowej, dla jej autorskiej książki *Unnal* (2010, Borim Press) z ilustracjami w technice tuszu i akwareli – za minimalistyczne środki plastyczne użyte do stworzenia świata wypełnionego cichą atmosferą poetyckiej przestrzeni, uzyska-

Marit Törnqvist – Plakieta

nej dzięki prostej narracji i prawie muzycznemu rytmowi, **Janik Coat** z Francji, dla jej autorskich książek *Mon Hippopotame* (2010, Editions Autrement), do której ilustracje powstały z połączenia odrębnego rysunku z możliwościami komputera oraz *La Surprise* (2010, Editions Memo) – za umiejętność przekazania skomplikowanych uczuć i sytuacji najprostszymi środkami, operującymi przede wszystkim kolorem i kształtem; **Wouter van Reek** z Holandii, dla jego autorskiej książki *Keepvogel en kijkvogel in het spoor van Mondrian*

(2010, Leopold) opracowanej graficznie podobnymi metodami jak nagrodzone propozycje z Francji – za oryginalne i nowoczesne wprowadzenie czytelnika do intymnego świata odczuć i kolorów, inspirowanego sztuką Pieta Mondriana; **Rashin Kheyrieh** z Iranu, dla zestawu ilustracji do książek: *Agar man Shardar boodam* (2009, Yeown Media / Korea Pd.) oraz *The Waves Brought the Bottle to the Shore* Ahmadreza Ahmani (2010, Cheshmeh Publishing House; wykreowane komputerowo) – za plastyczne przywołanie beztrudnej atmosfery dzieciństwa, która niezwykłymi kolorami opowiada szczęśliwe doświadczenia z najmłodszych lat; oraz **Tomaša Klepocha** – reprezentanta gospodarzy, dla ilustracji do *Ako som sa stal mudrcom* Rudo Slobody (2010, Slovart), w pełni wykorzystujących media komputerowe – za uzyskanie wyrazistych, komicznych efektów za pomocą najnowszych technologii, a także tradycji plastycznej ekspresji. Natomiast Plakiety BIB 2011 powędrowały już wyłącznie do ilustratorów ze Starego Kontynentu: znów do Holandii, dla **Marit Törnqvist** i jej autorskiej książki *Wat niemand had verwacht* (2009, Querido) z ilustracjami wykonanymi za pomocą różnych technik – za bardzo oryginalną i intrygującą mroczną opowieść o małej dziewczynce; do **Jochena Stuhmanna** z Niemiec, dla jego ilustracji do książki *Nikodemus und das Mäusewunder* Manfreda Mai (2010, Tulipan Verlag), wykonanych techniką akrylową na papierze – za zerwanie z tradycyjnymi perspektywami i proporcjami wykreowanymi w nietypowym świecie przedstawionym oraz umiejętne wykorzystanie języka filmowego; do **Ibana Barrenetxea** z Hiszpanii, dla zaprojektowanych w technikach cyfrowych ilustracji do autorskiej książki *Bombástica Naturalis* (2010, A buen paso) – za stworzenie komiczno-fantastycznej scenerii i galerii osobliwych bohaterów oraz za dokonany z wielką maestrią powrót do przeszłości; do **Valerie Losa** ze Szwajcarii i jej ilustracji w tuszu i ecolinie do autorskiej pozycji wydanej we Włoszech, *Sapore Italiano* (2010, Zoolibri) – za zgrabne połączenie dwóch wyraźnie różniących się stylów, oddających dwoistość nostalgii; wreszcie – do **Simonego Rea**, docenionego za wykonane w akrylu ilustracje do bajek Ezopa według Bianki Mariano (2011, Topipittori) – za dostarczenie nowej

Jochen Stuhmann – Plakietka

wersji klasycznego tekstu, ujmującej elegancją wyrafinowanej formy i pięknych kolorów dominujących na kolejnych stronach książki¹. Uhonorowanymi edytorami zostali: meksykański CIDCLI z Mexico City za książkę *Gatimañas* Rocío Mirandy z ilustracjami Fabricia Vanden Broecka oraz wydawnictwo Navchalna knyga „Bogdan” z Tarnopola na Ukrainie za autorską książkę Romana Romanyszyna i Andryia Lesiva *Rukavychka*. W ostatnie dwa dni sierpnia obradowało także słowackie Jury Dziecięce Fifik (członkowie w wieku 9–14 lat), które nominowało czterech ilustratorów, ostatecznie przyznając swoją nagrodę Ayano Imai z Japonii za jej autorską wersję *Kota w butach* (2010, BL Publishing Co.). Wszystkie laury wręczono w piątkowe popołudnie na ceremonii otwarcia 23. BIB, która odbyła się w pięknej oprawie sceny historycznego budynku Słowackiego Teatru Narodowego. W trakcie uroczystości miały miejsce chrzciny znaczka pocztowego², tradycyjnie już emitowanego przez głównego sponsora Biennale, Poczta Słowacką (wcześniej czeskosłowacką) we współpracy z Poczta Służbą Filatelistyczną (POFIS) z okazji kolejnej edycji BIB.

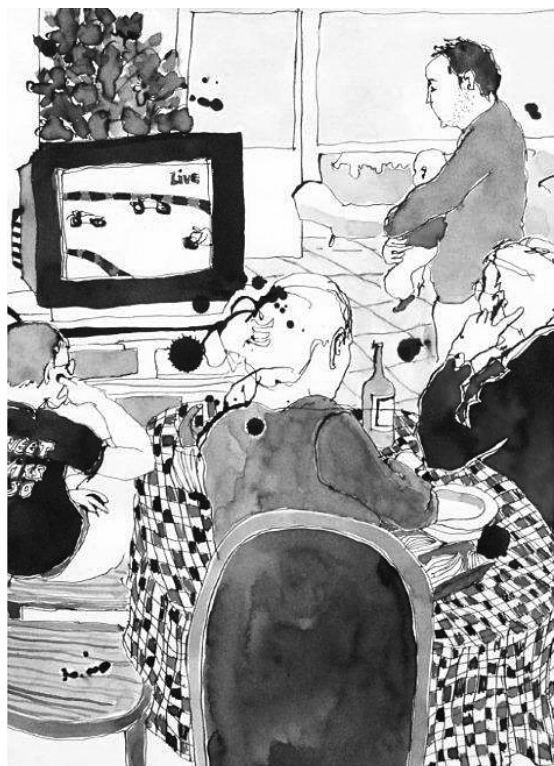
Wśród nagrodzonych i wyróżnionych brakło, niestety, Polaków. Nasz kraj reprezentowali w tym roku: Anita Andrzejewska i Andrzej Pilichowski-Ragno (nominowani przez Jury Dziecięce), Maciek Błażniak, Katarzyna Bogucka, Maciej Buszewicz, Ola Cieślak, Gabriela Cichowska, Agata Dudek, Maria Ekier (Plakietka BIB 1999 i 2007), Monika Hanulak, Marta Ignerska, Agata Juszczyk, Grażka Lange, Lech Majewski, Paweł Pawlak (Złote Jabłko BIB 2005) i Aleksandra Woldańska-Płocińska. Liczebnie nasza „drużyna” była w czołówce, a w jej skład weszli artyści różnych pokoleń, prezentujący rozmaite techniki i odmienne sposoby podejścia do projektowania graficznego. Tym większa szkoda, że nie zauważono i nie wyróżniono żadnej z rodzimych propozycji. Polskie akcenty pojawiły się za to w imprezach towarzyszących Biennale. W Instytucie Polskim gościła nieco sentymentalnie monograficzna wystawa Olgi Siemaszko (przygotowana przez Krasnobrodzki Dom Kultury, PS IBBY, BWA Galerię Zamojską oraz rodzinę i przyjaciół artystki). Z kolei oryginalne prace Mariana Murawskiego (Grand Prix BIB 1989, Złote Jabłko BIB 1967 – z żoną Elżbietą Murawską, i BIB 1977)

¹ Podając uzasadnienia werdyktu, korzystałam z protokołu sesji Międzynarodowego Jury Biennale Ilustracji w Bratysławie 2011.

² Na znaczku wykorzystano jedną z ilustracji M. Matlovčovej-Královej do książki W. Saroyana *Tracyho tiger* za które zdobyła Złote Jabłko BIB 2009.

Iban Barrenetxea – Plakieta

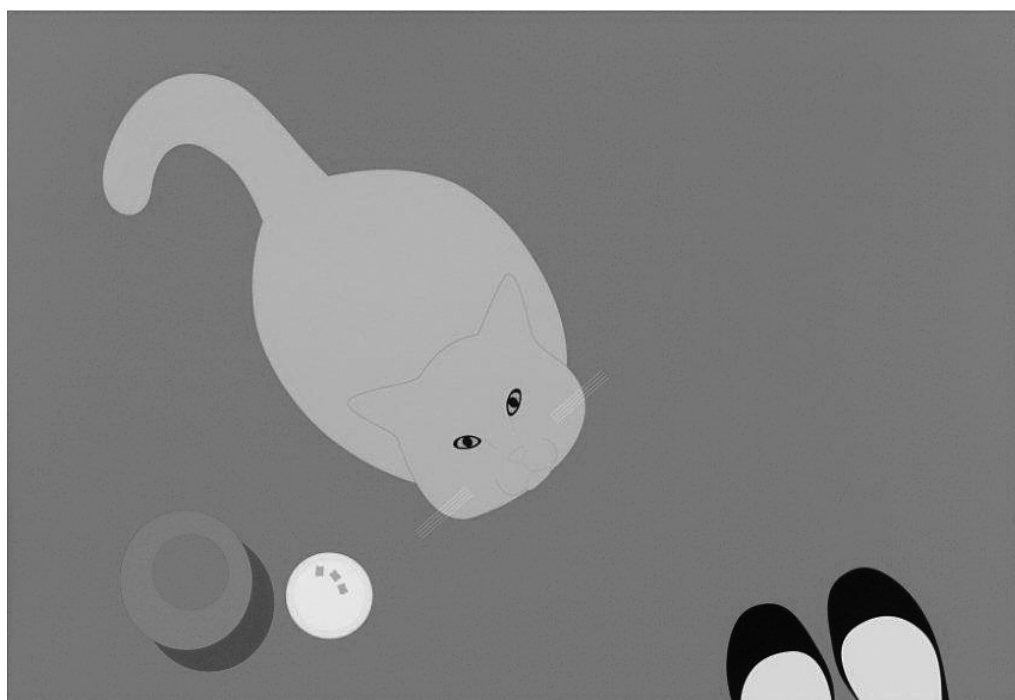

Valerie Losa – Plakieta

eksponowano w budynku BIBIANY w ramach wystawy *Z archiwum BIB*, pośród dzieł 51 artystów z 22 krajów, z których większość była wyróżniana w 44-letniej historii Biennale. Wystawa stanowiła znakomitą okazję, by przyjrzeć się przemianom stylowym w bez mała półwiecznej historii światowej ilustracji czy pewnym tendencjom uwarunkowanym geograficznie. Mniej lub bardziej retrospektywny charakter miał też szereg ekspozycji towarzyszących prezentowanych w Domu Sztuki (Dom umenia): prac wspomnianego już Tàssiesa Penelli czy Niemki Jutty Bauer (laureatki Nagrody Hansa Christiana Andersena w dziedzinie ilustracji za rok 2010), książek Davida Almonda z Wielkiej Brytanii (laureata Nagrody Hansa Christiana Andersena w dziedzinie literatury za rok 2010), prac zmarłego w 2003 r. słowackiego ilustratora, grafika i malarza Karola Ondreički, jednego z najstarszych i najbardziej znanych uczniów Albína Brunovský'ego, oraz wyboru z ponad 350 oryginalnych dzieł, jakie powstały w latach 1983–2009 podczas 14 warsztatów im. Albína Brunovský'ego, organizowanych pod auspicjami BIB i UNESCO.

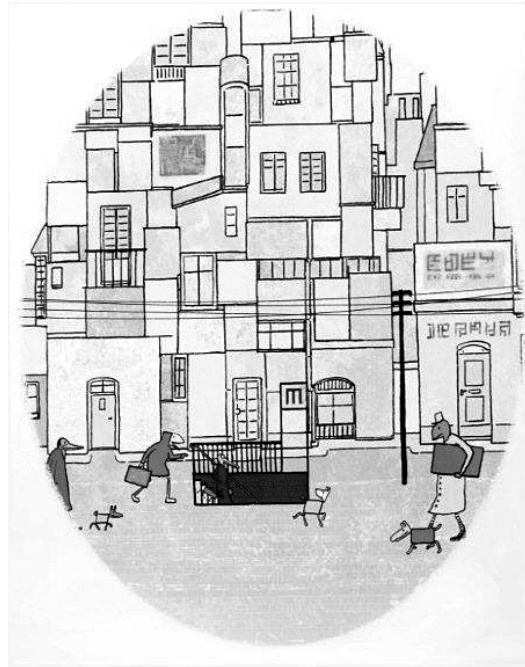
Simone Rea – Plakieta

Janik Coat – Złote Jabłko

Wouter van Reek – Złote Jabłko

Wouter van Reek – Złote Jabłko

Rashin Kheyrieh – Złote Jabłko

Jooyun Yoo – Złote Jabłko

Jooyun Yoo – Złote Jabłko

Tomáš Klepoch – Złote Jabłko

Bratysławskie Biennale to prawdziwe święto ilustracji tworzonej z myślą o najmłodszym odbiorcy. W stolicy Słowacji wernisaż gonił wernisaż. Najważniejsza i najobszerniejsza jest zawsze, oczywiście, wystawa konkursowa BIB, eksponowana w Domu umenia. Na niej najlepiej widać, jak różnymi drogami podążają artyści zajmujący się ilustracją książkową. Można też osobiście sprawdzić, jak naprawdę wysoki poziom prezentowała większość prac – choć zdarzały się i takie, w których chyba jedynym warunkiem przyjęcia była „egzotyczność” kraju pochodzenia autora. Organizatorzy ponadto zapraszali uczestników i sympatyków BIB: do Galerii Typo & Ars, gdzie wystawę „Magia ilustra-

cji”, ukazującą twórczość Martina Kellenbergera – uznanego słowackiego malarza, grafika, autora ilustracji do ponad 70 książek dla dzieci – otwierał sam Dušan Kállay; do Instytutu Kultury Republiki Węgierskiej na ekspozycję „Nowych 30 ilustracji”, którą z kolei otwierał Győző Sárkány, prezydent Stowarzyszenia Węgierskich Ilustratorów; do nowoczesnego gmachu Słowackiego Teatru Narodowego na wystawę „Wewnątrz książki, poza książką”, ukazującą nie tylko ilustratorskie prace czwórki znanych słowackich artystów różnych generacji: Dušana Kállaya, Martiny Matlovičovej-Královej, Miloša Koptáka i Dany Moravčikovej; do Ośrodka Informacji i Kultury Bułgarskiej na

Eunyong Cho – Grand Prix

ekspozycję ilustracji Iassena Ghiuseleva, znakomitego artysty średniego pokolenia, autora szaty graficznej do kanonicznych tytułów literatury dziecięcej, twórcy m.in. escherowskich kompozycji w kostiumie neorenesansowym. W kolejnych tygodniach września zaplanowano jeszcze otwarcia wystaw: „Illustration Mode 2011” – dzieł studentów i absolwentów pracowni grafiki warsztatowej i ilustracji książkowej prof. Kállaya z bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych (VŠVU), „Pamięć linii” – Miroslava Cipára, cenionego słowackiego malarza, grafika i ilustratora, oraz „Słowacka literatura dla dzieci i młodzieży 2010–2011”.

Praktyczne podejście do ilustracji w pełni realizowane jest na warsztatach Albína Bruno-vský’ego. Dziesiątka bardzo młodych artystów, początkujących ilustratorów, zgodnie z ideą tego powołanego w 1983 r. seminarium szkoleniowego – pochodzących głównie z krajów rozwijających się, w tym roku przyjechała z Indonezji, Iranu, Syrii, Kolumbii, Peru, Argentyny, Serbii i Ukrainy. Tematem warsztatu towarzyszącego 23. BIB była „Ilustracja do książki kucharskiej dla postaci fantastycznej”, a poprowadził go Peter Uchnár z bratysławskiej akademii, malarz, grafik, ilustrator, uczeń prof. Kállaya, jednego z opiekunów poprzednich warsztatów. Zwieńczeniem pracy wymienionych adeptów ilustracji jest wystawa ich dokonań w dworze Mojmirovce – miejscu tegorocznej edycji.

Pochylono się nad ilustracją także w ujęciu teoretycznym. Ważną częścią BIB jest międzynarodowe sympozjum, którego tematem w tym roku była „Ilustracja w świecie nowych mediów” – jednocześnie motyw przewodni 23. Biennale. Choć referenci przyjechali z różnych krajów, niektóre wnioski dotyczące użycia komputerowych programów graficznych i najnowszych technologii cyfrowych wykorzystywanych w tworzeniu ilustracji okazały się bardzo podobne – i nic dziwnego: globalna wioska stała się przecież doświadczaną codziennie rzeczywistością. W 12 wystąpieniach (z 13 zaplanowanych) zbitka „nowe media” odmienniana była przez wszystkie przypadki, pojawiła się też w większości tytułów odczytów. Wśród uczestników byli ilustratorzy i graficy (Renáta Fučíková z Czech, Manuela Vladić-Masturko z Chorwacji, Youn Duck Kwon z Korei Południowej, Sahar Tar-

Dom umenia w Bratysławie. Fot. A. Wincencjusz-Patyna

M. Matlovičová-Králová, *Prasiak Karči* (akryl, drewno, kolaż), 2011. Z wystawy „W książce i poza książką”, Słowacki Teatr Narodowy. Fot. A. Wincencjusz-Patyna

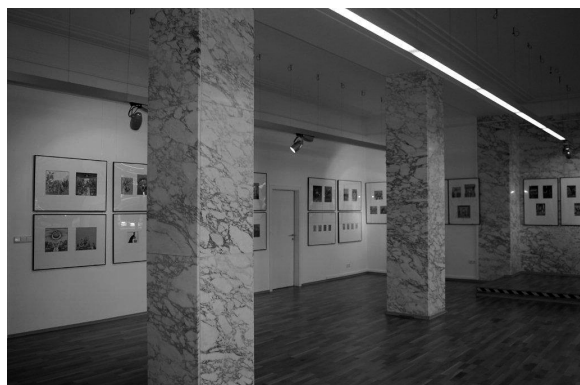
Fragment ekspozycji w Domu umenia. Fot. A. Wincencjusz-Patyna

Fragment wystawy konkursowej w Domu umenia.
Fot. A. Wincencjusz-Patyna

Fragment ekspozycji polskiej reprezentacji na wystawie konkursowej. Fot. A. Wincencjusz-Patyna

Fragment wystawy ilustracji Olgi Siemaszko w Instytucie Polskim w Bratysławie. Fot. A. Wincencjusz-Patyna

handeh z Iranu), ale także krytycy oraz historycy sztuki, literaturoznawcy, kuratorzy wystaw, specjaliści od mediów, redaktorzy, wydawcy i nauczyciele akademicy. Niektórzy prelegenci (np. Janine Despinette z Francji – krytyk literatury młodzieżowej, członkini wielu międzynarodowych składów jurorskich na konkursach ilustracji) oddali się rozważaniom natury ogólnej, przyglądając się zaletom i potencjalnym zagrożeniom płynącym z użycia nowych mediów w tworzeniu ilustracji do książek pojmowanych tradycyjnie. Inni przy okazji prezentowali wybranych ilustratorów pracujących z nowymi mediami i najnowsze dokonania z kraju swojego pochodzenia: Michał Tokár – wybitny znawca słowackiej ilustracji książkowej, autor wielu monografii z tego zakresu; Koraljka Jurčec Kos z Chorwacji – historyczka sztuki i literaturoznawczyni, kuratorka licznych wystaw grafiki i ilustracji książkowej, współorganizatorka biennale ilustracji odbywającego się w Chorwacji od 2006 r.; a także reprezentująca Polskę pisząca te słowa. Realizacje artystów korzystających w projektowaniu w dużym stopniu lub wyłącznie z nowych mediów, a nawet twórców opracowania graficznego e-booków ze swoich krajów przedstawiały Vladić-Masturko (która sama też jest autorką interaktywnej książki elektronicznej), Kwon i Tarhandeh. Kirsten Bystrup – bibliotekarka, nauczycielka, krytyk i wydawca – omówiła natomiast dwie duńskie nowości wydawnicze, porównując tradycyjne projektowanie z tym opartym na programach komputerowych, a ponadto analizując sam proces powstawania ilustracji (z etapem eliminacji, poprawek, dodawania elementów itd.). Krytyk literatury dziecięcej z Danii, Stefan Larsen, wielokrotny uczestnik sympozjów BIB, przyglądał się z kolei współczesnej książce obraz(k)owej (*picture book*), koncentrując się na twórczości Shauna Tana. Renáta Fučíková – jedna z bardziej znanych dziś czeskich ilustratorek – podzieliła się zaś osobistymi obserwacjami o dzieciach jako uważnych odbiorcach ilustracji. Mówiła też o swoich książkach, mających duży potencjał poznawczy, m.in. o bogato ilustrowanej historii świata oraz o tytułach z serii prezentującej wybitne postaci z czeskich dziejów, w tym o pozycji poświęconej Janowi Amosowi Komeňskiemu, z którego rozważań zaczerpnęła tytuł swojego wy-

stąpienia: „Nasza myśl jest większa niż świat”. Andrej Švec, historyk i krytyk sztuki ze Słowacji, przyjrzał się zaś projektowaniu z wykorzystaniem programów graficznych w najnowszej historii BIB, wskazując datę 1999 jako symbolicznie przełomową, kiedy to po raz pierwszy wśród nadesłanych na Biennale prac pojawiły się te wykonane z użyciem nowych mediów. Jeden z członków tegorocznego BIB, Fanuel Hanán Diaz, literaturoznawca, krytyk i wydawca, przedstawił, znaną już z polskich pokazów, presenta-

Znaczek Poczty Słowackiej wyemitowany z okazji Biennale (ilustracja Martiny Matlovičovej-Kráľovej)

cję śledzącą związki języka kinematografii z książką obraz(k)ową. W dyskusjach towarzyszących sympozjum podkreślano, że przemiany w projektowaniu graficznym są nieuniknione, ale też, że komputera i jego możliwości nie należy się obawiać, o ile traktuje się go po prostu jako wielofunkcyjne narzędzie. Artysta winien być pierwszym i ostatnim elementem procesu kreacji, „w końcu to on decyduje, co, kiedy, w jaki sposób i do jakiego stopnia zostaje użyte w tym czy innym projekcie”³.

³Wykorzystałam fragment swojego wystąpienia „New media in book illustration – a great solution or a devious tool? Some remarks on Polish contemporary illustration”, przygotowanego na sympozjum towarzyszące 23. BIB 2011.

dr Anita Wincencjusz-Patyna

Historyk sztuki, adiunkt we wrocławskiej ASP. Zainteresowania badawcze autorki skupiają się na historii ilustracji książkowej XIX i XX wieku oraz sztuce najnowszej.

Summary

ANITA WINCENCJUSZ-PATYNA / Illustration in the mirrors of history, presence and future. Records from the 23. Biennial of Illustrations Bratislava – BIB 2011 (2nd September – 26th October 2011)

The text is a report on the 23rd edition of the international competition of illustrators from all over the world. The author mentions the winners of this year Grand Prix, five Golden Apples, five Plaques and two honorary mentions for publishing houses together with the International Jury's justifications. She also describes numerous accompanying events in the Slovakian capital city during BIB 2011, namely: many exhibitions in various spots of Bratislava, an international symposium „Illustration in the World of New Media” and Albín Brunovský Workshop for ten young artists – beginners in the field of illustration. She gives some remarks on the history of the Biennial and summarises the symposium papers.